

Jānis Dūklavs: Zivsaimniecība ir ļoti būtiska nozare Latvijai

Latvijas zemkopības ministrs Jānis Dūklavs 13. maijā darba vizītē Liepājā tikās ar Liepājas un Kurzemes reģiona zivsaimniekiem – gan zvejniecības, gan zivju apstrādes uzņēmumu pārstāvjiem, un apsprieda šīs tautsaimniecībai būtiskās nozares aktualitātes un problēmas. Darba vizītes laikā zemkopības ministrs apmeklēja arī zivju apstrādes uzņēmumu *Kolumbija*.

Zivsaimniecība ir ļoti būtiska nozare Latvijai, un Zemkopības ministrija cīnās un cīnīsies par tās tālāku attīstību. Mēs aizstāvēsim savas nozvejas kvotas un darīsim visu, lai tās netiktu samazinātas, kā arī iespēju robežās meklēsim risinājumus to palielināšanai, – Liepājas zivsaimniekiem sacīja zemkopības ministrs Jānis Dūklavs.

Darba vizītes laikā zemkopības ministrs tikās ar Liepājas domes priekšsēdētāju Uldi Sesku, ar kuru pārrunāja zivsaimnieciskās un lauksaimnieciskās produkcijas

apstrādes attīstības iespējas Liepājā un Liepājas speciālajā ekonomiskajā zonā, jo pārtikas produkcija ražošanai ir ne tikai būtiska loma Latvijas pašpatēriņa nodrošināšanā, bet arī liela nozīme eksportā.

Uzziņai. Šobrīd Latvijā ar zivju apstrādi nodarbojās 107 Eiropas Savienības prasībām atbilstoši apstrādes uzņēmumi. Tiesības eksportēt zivju produkciju vai zivju konservus uz Krieviju ir 38 zivju apstrādes uzņēmumiem un zvejas kuģiem. Produkcijas sortiments ir ļoti plašs: saldētas, kūpinātas un sālītas zivis, saldētas filejas, konservi un preservi. 2010. gadā sagatavotie un konservētie zivju produkti eksportēti uz 45 valstīm, to apjoms veidoja 43,7 tūkstošus tonnu, naudas izteiksmē sasniedzot 38,5 miljonus latu.

Sagatavots LLKC Zivsaimniecības Sadarbības tīklā pēc ZM informācijas

Ar Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzfinansējumu četros Latvijas ezeros ielaisti zušu mazuļi

Maijā Ķīšezerā, Juglas ezerā, Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā tika ielaisti stikla zušu mazuļi. Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „Bior” speciālisti ezeros kopā 303 800 ielaida stikla zušu mazuļus, kuri ar lidmašīnu tika atvesti no Lielbritānijas.

Laikā no 25. februāra līdz 30. aprīlim Lauku atbalsta dienests (LAD) izsludināja pieteikšanos Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) finansējuma saņemšanai pasākuma „Ūdens faunas un floras aizsardzība un attīstība” ietvaros. Pasākuma mērķis – atbalstīt zušu (*Anquilla anquilla*) ielaišanu Latvijas ezeros.

2011. gada 5. maijā LAD apstiprināja „Bior” iesniegto projektu, kura realizācija sekmēs zušu populācijas atjau-

nošanu Latvijas ūdenstilpnēs. Projekta finansējums ir 206 246 latu, no kuriem EZF līdzfinansējums – 75%, bet Latvijas – 25%.

Iespēja ielaist stikla zušu mazuļus Latvijas ezeros būs arī turpmāk. 2012. gadā plānots papildināt zušu krājumus Burtnieku un Lilastes ezeros, kā arī Dūņezērā, un Dzirnezērā, kopā ielaižot 464 900 stikla zušu mazuļus. Savukārt 2013. gadā Liepājas, Durbes, Puzes, Vilgāles, Lielajā Nabas un Mazajā Nabas ezeros ielaidīs 521 400 stikla zušu mazuļus.

Sagatavots Zivsaimniecības un valsts atbalsta departamentā Zivsaimniecības daļā Tālrunis: 67027235

Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešana un nākotnes redzējums

Maija vidū Zemkopības ministrijā (ZM) notika Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.-2013. gadam Uzraudzības komitejas sēde. Tās laikā dalībnieki tika iepazīstināti ar 2010. gada ziņojumu par Rīcības programmas īstenošanu.

ZM pārstāvji informēja, ka būtiskākie procesi Rīcības programmas ieviešanā 2010. gadā bija zvejas flotes kapacitātes sabalansēšanas plāna ieviešanas izvērtējums un jaunās sabalansēšanas shēmas izstrāde, kredītu fonda izveide; grozījumu ierosināšana Rīcības programmas finanšu plānā un iesniegšana Eiropas Komisijā; Zivsaimniecības Sadarbības tīkla un vietējo rīcības grupu darbības uzsākšana.

Ziņojuma ietvaros tika runāts arī par EZF finansējuma apguvi līdz 2010. gada beigām. Sniegtā informācija liecina, ka visvairāk izmaksāto līdzekļu ir pirmajā prioritārajā virzienā Pasākumi Kopienas zvejas flotes sabalansēšanai pasākumā Zvejas aktivitāšu pilnīga pārtraukšana. Lielākais reģistrētais finansējums ir otrajā prioritārajā virzienā Akvakultūra, zveja iekšējos ūdeņos, zivsaimniecības un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga pasākumā Investīcijas akvakultūras uzņēmumos. Vismazāk apgūtais finansējums ir ceturtajā prioritārajā virzienā Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība.

Informācijas un publicitātes pasākumu ietvaros tiek nodrošināta informācijas pieejamība ZM mājaslapā, Lauku atbalsta dienesta un Zivsaimniecības sadarbības tīkla mājaslapā un informatīvajā izdevumā. ZM ir izveidojusi video filmas par īstenotajiem projektiem Latvijas reģionos, kas būs arī pieejamas internetā <http://www.zm.gov.lv/?sadala=207>. No 2010. gada decembra, izmantojot elektronisko pieteikšanās sistēmu, ir iespējams apskatīt informāciju arī par EZF ietvaros iesniegtajiem projektiem.

Uzraudzības komitejas sēdē piedalījās arī pārstāvji no Eiropas Komisijas (EK), kas informēja par Kopējās Zivsaimniecības politikas reformu un Eiropas Zivsaimniecības fonda nākotni – šī brīža redzējumu. Balstoties uz EK informāciju, risināmās problēmas zivsaimniecības nozarē ir sekojošas: pārāk liela flote ar pārāk maziem resursiem; sektora konkurētspējas trūkums; sektora nepievilcīgums darbaspēkam un

nodarbināto skaita samazinājums; piekrastes kopienas skaita samazinājums, to iemaņu un tradīciju zaudēšana; spiediens uz vidi. Ņemot vērā to, ka jau šobrīd visās nozarēs tiek strādāts ar vīzijām nākamajam periodam, tiek definēti arī EZF virzieni: stratēģija – Eiropa 2020 ar mērķi veicināt izaugsmi, kas balstīta uz zināšanām, inovācijām, konkurētspējas paaugstināšanu, efektīvu resursu izmantošanu un nodarbinātību; reformētā Kopējā Zivsaimniecības politika. Eiropas Zivsaimniecības fonda nākotnes mērķis ir ilgtspējīgs un konkurētspējīgs zivsaimniecības sektors.

EK pārstāvji norādīja, ka EZF nākotnes darbība tiks vērsta uz inovācijām, vidi un zināšanām, kā arī to, ka šī brīža redzējumā tiek uzsvērts atbalsts akvakultūrai un vietējo teritoriju attīstībai. Kā būtisks tika minēts arī pašreizējais Kredītu fonds.

Sagatavots ZST pēc Zemkopības ministrijas informācijas

Zinātnes rekomendācijas zvejas regulēšanai Baltijas jūrā 2012. gadā

Starptautiskā jūras pētniecības padome Kopenhāgenā (saīsināti – ICES) novērtējusi visu Baltijas jūras zivju krājumu stāvokli 2010.–2011. gadā un nākusi klajā ar priekšlikumiem, cik intensīvi katru

zivju sugu drīkstētu zvejot Baltijas jūrā 2012. gadā. ICES rekomendācijas izstrādātas, pamatojoties uz visu Baltijas jūras valstu, tai skaitā arī Latvijas zinātnieku starptautiski koordinēto pētījumu jaunākajiem rezultātiem 2010.–2011. gadā.

ICES rekomendācijas 2012. gadam, salīdzinot ar kopējiem pieļaujamās zvejas limitiem 2011. gadā

Zivju krājuma vienība	Pieļaujamā nozveja 2011., tūkst. t	ICES rekomendācija 2012., tūkst. t	Palielinājums/samazinājums %
Menca Austrumbaltijā	64,5	74,2	+ 13,1
Menca Rietumbaltijā	18,8	21,3	+ 11,7
Reņģe Baltijas jūras atklātajā daļā	107,0	92,0	- 14,1
Reņģe Rīgas jūras līcī	32,7	zem 25,5	vairāk nekā - 22
Brētliņa Baltijas jūrā	289	zem 242	vairāk nekā - 16,3
Lasis Baltijas jūras centrālajā daļā (tūkstošos gabalu zivju)	250	54	- 78,4

Mencas krājumi Austrumbaltijā, kas ir Latvijas zvejniķu galvenais šīs sugas zvejas rajons, pēdējos gados strauji palielinās. To veicina nārstam labvēlīgie vides apstākļi un lielais nārstojošo mencu skaits, kā arī stingrā zvejas intensitātes regulēšana. Tā rezultātā 2006., 2007. un 2008. gada mencas mazuļu paaudzes ir raženākās pēdējo 15 gadu periodā un dod būtisku mazuļu papildinājumu mencas krājumam. Tātad ICES prognozē tālāku šī krājuma pieaugumu, un attiecīgi ir gaidāms Latvijas nozvejas kvotas turpmāks palielinājums 2012. gadā.

Mencas krājumi Rietumbaltijā. Šajā zvejas rajonā Latvijas zvejniķi strādā mazāk, un mums pieejamās mencu zvejas iespējas ir tikai 13% salīdzinājumā ar Austrumbaltiju. Rietumbaltijā mencas krājumus ICES novērtējis kā augošus, tāpēc arī rekomendēta pieļau-

jamā nozveja 2012. gadā ir lielāka par 11,7%. Pareizrāms, ka Latvijas kvota arī šajā rajonā 2012. gadā tiks attiecīgi palielināta.

Reņģei Baltijas jūras atklātajā daļā jau ilgāku laiku raksturīga lēnāka augšana un mazāki izmēri, jo mainījies to galveno barības objektu – planktona vēzišu sugu sastāvs un skaita dinamika. Vienlaikus reņģes skaitu pēdējos gados būtiski ietekmē mencas kā plēsēja krājumu straujais pieaugums. Kopš 2008. gada šī reņģes krājuma pieļaujamā zveja un kvotas ir nepārtraukti samazinātas, un arī 2012. gadam ICES ierosina nozvejas samazinājumu par 14%. Tātad Latvijas kvota šīs reņģes zvejai arī tiks samazināta.

Reņģe Rīgas jūras līcī. Šis ir Latvijai svarīgākais reņģes zvejas rajons, kurā nozvejojam vairāk nekā 85% dotās sugas. Rīgas jūras līcis ir bagāts ar reņģes

barības organismiem, un vairākas pēdējo gadu siltās ziemas veicināja sekmīgu reņģes nārstu. Arī zvejas regulēšana ir salīdzinoši efektīva, tādēļ tās krājumi Rīgas jūras līcī ir labā stāvoklī. Tomēr sakarā ar Eiropas Komisijas ieviestajām izmaiņām zivju krājumu ekspluatācijas regulēšanā jau 2011. gadā reņģes zvejas iespējas Rīgas jūras līcī tika nedaudz samazinātas, un šāda iespēja pastāv arī attiecībā uz Latvijas kvotas samazināšanu 2012. gadā.

Brētliņa Baltijas jūrā. Brētliņas zveja Latvijai ir ļoti svarīga gan pēc nozvejas apjomiem, gan tāpēc, ka brētliņas ir izejviela šprotu ražošanā. Brētliņa Baltijas jūrā vienlaikus ir galvenais mencas barības objekts, tādēļ mencas krājumu krasais pieaugums pēdējos gados izraisa būtisku brētliņas skaita samazināšanos, kas savukārt samazina zvejai atvēlēto krājuma daļu. Jau 2011. gadā šīs sugas nozvejas kvotas tika būtiski samazinātas, un arī 2012. gadā gaidāms to turpmāks kritums.

Lasis Baltijas jūras centrālajā daļā. Lai gan ICES pēdējos gados rekomendēja būtisku lašu pieļaujamās nozvejas samazināšanu, praksē tā tika uzturēta augsta. Sakarā ar dreifējošo tīklu zvejas aizliegumu Baltijas jūrā kopš 2008. gada vairākās citās valstīs

strauji pieaug laša zvejas intensitāte ar āķiem, kas pēc ICES aprēķiniem ir negatīvi ietekmējusi vairāku upju lašu populācijas. Tā kā dažādu upju populācijas atklātajā jūrā sajaucas un tiek zvejotas kopā, nepieciešams krass pieļaujamās nozvejas kopējais samazinājums. Rekomendētais kvotu samazinājums Latvijas lašu zveju praktiski neietekmēs, jo mūsu nozveja jau ilgstoši ir krietni zem Latvijai piešķirtās kvotas (2010. gadā – tikai aptuveni 4 % no piešķirtās kvotas). Latvijas kvotu izmaiņas galvenokārt ietekmēs kuģu zveju atklātajā jūrā. Mencai un reņģei – arī piekrastes zvejā.

ICES rekomendācijas tālāk izskatīs Eiropas Komisija kopā ar dalībvalstīm, bet Eiropas Padome oktobrī – novembrī pieņems galīgo lēmumu par 2012. gada kvotām. Tā kā Latvijai gaidāms intensīvs darbs, aizstāvojot savu zvejnieku intereses. Zivsaimniecības konsultatīvajā padomē Zemkopības ministrijā 9. jūnijā izskatīs ICES priekšlikums un Latvijas iespējamo pozīciju.

Sagatavoja Māris Vītiņš
LLKC Lauku attīstības nodaļas
vecākais konsultants,

pamatojoties uz ICES datiem (<http://www.ices.dk/committe/acom/work/report/asp/advice.asp?>)

Īstenojās Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalstīts projekts Papes dabas parkā

Papes dabas parka fonds pērn sagatavoja un iesniedza Eiropas Zivsaimniecības fondam (EZF) projektu par pamatlīdzekļu iegādi zivsaimniecības un maza mēroga tūrisma infrastruktūras attīstībai Papes ezerā. Šo projektu apstiprināja 2010. gada nogalē. Tā ietvaros tika iegādāta laiva, kas aprīkota ar Zviedrijā ražotām niedru pļaušanas izkaptīm (1,5 līdz 4 m). Šis aprīkojums tiks izmantots vasarā laivu ceļu, piestātņu niedru apļaušanai zem ūdens, lai mazinātu ezera aizaugšanu, uzlabotu zivju dzīves apstākļus, kā arī palielinātu ezera pieejamību ūdenstūristiem.

Uzziņai. Kopējās projekta izmaksas ir Ls 9645,45, tajā skaitā Ls 8597,22 publiskais finansējums un Ls 1047,78 līdzfinansējums.

Stāsta Papes dabas parka fonda vadītājs **Ints Mednis**: – Cilvēkiem reizēm ir maldīgs priekšstats, ka šādās dabas parku teritorijās nav pieļaujama cilvēka iejaukšanās. Ir gluži otrādi, – te vēlama saimnieciskā darbība, lai sekmētu dabas vērtību saglabāšanu un teritorijas ilgtspējīgu attīstību. Tikai jārēķinās ar to, ka cilvēku intereses šajā gadījumā ir pakārtotas dabas interesēm, un galvenais ir tas, lai šī līdzāspastāvēšana turpinātos ilgtermiņā.

Par šī projekta pamatu kalpo Papes dabas fonda ilgtermiņa attīstības programmā laika posmam līdz 2018. gadam, kurā fiksēti visi nosacījumi cilvēka darbībai unikālajā teritorijā, kas radusies ledāju atkāpšanās rezultātā. Te ne tikai pieļaujams, bet nepieciešams izpļaut niedres lagūnveida ezerā, lai saglabātu šo ekosistēmu un neļautu ezeram aizaugt. Projektā

paredzēts, ka niedru pļaušana ir bezienākumu pasākums. Turklāt tā veicama tikai vasaras vidū, kad putni beiguši ligzdot. Šogad sāksim ezera attīrīšanu aptuveni 15. jūlijā. Pļaušana notiek zem ūdens, kā to dara arī Engures un Liepājas ezeros, tikai to kopējiem ir lielākas zāles pļaušanas iekārtas.

Tā kā Papes dabas parku iespējams apsaimniekot tikai ar dažādu nevalstisko organizāciju finansējuma projektiem, izstrādāju tos regulāri dažādās atbilstošajās jomās. Jāteic, ka Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra prasības dokumentu noformēšanā bija ļoti saprotamas, un īpaši neapgrūtināja. Tāpēc, ja kādam cilvēkam ir laba ideja un nepieciešama finansiāla palīdzība, varu vienīgi ieteikt sākt projektu izstrādi. Turklāt šajā gadījumā bija ļoti pozitīvs finansējuma sadalījums – 90 procentu no summas laivas iegādei ar speciālo aprīkojumu finansēja Eiropas Zivsaimniecības fonds, un tikai 10 procenti bija jāsarūpē pašiem. Citos projektos Eiropas fondi piedāvā 70 vai 50 procentu atbalsta.

Uzziņai. Papes dabas parks atrodas Rucavas un Nīcas novados un aizņem gandrīz 60 hektāru. Tajā ietilpst 12 hektārus lielais Papes ezers, kas ir 0,3 m dziļš piekrastes lagūnveida ezers, un Nīdas purvs. Papes dabas parks 2004. gadā iekļauts Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo teritoriju tīkla *Natura 2000* sarakstā.

Sagatavoja Dace Millere,
LLKC Informācijas nodaļas
vecākā komunikāciju speciāliste

Grundulis – maza, bet ņipra zivtiņa, šogad – gada zivs

Lai dabas draugus iepazīstinātu ar atsevišķiem Latvijas dabas iemītniekiem, kas dažkārt varbūt ir mazāk pamanāmi to īpatnējā dzīvesveida, retas sastopamības vai mazo izmēru dēļ, bet kuriem ir nozīmīga vieta mūsu dabas daudzveidībā, un lai popularizētu to aizsardzību, ir izveidojusies jauka tradīcija – katru gadu tiek izvēlēti gada dabas simboli. 2011.gadā tie ir: gada dzīvnieks – sikspārnis – Eiropas platausis (*Barbastella barbastellus*), gada putns – meža pūce (*Strix aluco*), gada kukainis – tauriņš ošu pļavraibenis (*Euphydryas maturna*), gada bezmugurkaulnieks – gliemis – lielais diļgliemezis (*Lymnaea stagnalis*), gada koks – parastais pabērzs (*Rhamnus cathartica*), gada augs – ķekarpapardes (*Botrychium*), gada sēne – zaļā mušmire (*Amanita phalloides*). Par gada ģeoloģisko objektu – lielākais Zemgales avots – Kulšēnu sēravots, bet gada zivs godā 2011. gadā ir nonācis grundulis (*Gobio gobio*). Ar ko šī it kā necilā zivtiņa ir izpelnījies tādu godu? Atbilde ir īsa – tieši ar savu it kā „necilumu”. Grundulis bieži ir pirmais loms, ko puikas gados spainītī mājup lepnī nesis ne viens vien tagad slavens makšķerēšanas „specs”... Šī zivtiņa neparādās makšķernieku rekordu sarakstos, toties tiem ir labi pazīstama kā ēsma uz āķa, lai pievilinātu kādu lielāku plēsoņu. Kā ēsmas zivtiņa grundulis bieži tiek pārnēsāts un izplatīts no vienas ūdenstilpes uz citu. 2011. gada zivs ir zaļgani brūns, sānos raibs, līdz 16 cm garš ūsainis. To bariņi ir sastopami uz smilšainiem vai oļainiem sēkļiem daudzos Latvijas ezeros,

Grundulis (*Gobio gobio*)

Foto: Kohout, Jan, Institute of Animal Physiology and Genetics AS CR - Laboratory of Fish Genetics

upēs un pat Rīgas jūras līča piekrastē upju grīvu rajonos, varētu teikt, ir to „pamatiedzīvotāj”, līdzīgi zvirbuļiem pilsētā... Ūsas jeb taustekļi palīdz atrast smiltis vai granti paslēpušās bentosa būtnes – kukaiņus, to kāpurus, tārpus, nesmādējot arī citu zivju ikrus... Sugas turpināšanu grundulis uzsāk 2–4 gadu vecumā, kad ir sasniedzis 5–9 cm garumu, maijā pie oļiem, grants vai augiem pielipinot no dažiem simtiem līdz pat vairākiem tūkstošiem ikrūniem.

Šī mazā zivtiņa ir „kosmopolīts”, tā ir izplatīta gan Eiropā, gan Āzijā, no Britu salām rietumos līdz Korejai austrumos, no Somijas ziemeļos, līdz Itālijai dienvidos. Gada zivs 2011 – grundulis mūs aicina: „Atcerieties, ka arī es esmu! Sargājiet mani un manas mājas!”

Sagatavoja Māris Vitiņš
LLKC Lauku attīstības nodaļas
vecākais konsultants

SVARĪGĀKIE DATUMI, PIESAKOTIES EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDA PASĀKUMIEM

	Iesniegšanas laiks	
Investīcijas akvakultūras uzņēmumos	no 16.05.2011.	līdz 16.06.2011.
Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Jauna noieta tirgus sekmēšana un reklāmas kampaņas	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Zveja iekšējos ūdeņos	no 31.01.2011.	līdz 15.12.2011.
Sociālekonomiskie pasākumi	no 29.04.2011.	līdz 15.12.2011.
Investīcijas zvejas kuģu ierīcēs un zvejas rīku selektivitāte	no 16.05.2011.	līdz 15.12.2011.
	– iesniegšanas termiņš	

ZIVJU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvo izdevumus “Lauku Lapa” un “Zivju Lapa” Jūsu e-pasta kastītē! Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adrese, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:

I. Vorobjovas zīmējumi

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

Zivsaimniecības Sadarbības tīkls